بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بەناوی خوای بەخشندەی میهرەبان

حم (1)

لەسەرەتای سوورەتی (البقرة)دا ڕوونکراوەتەوە.

تَنزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (2)

(ئەم قورئانە) لەلایەن پەروەردگاری خاوەن بەزەیی و میهرەبانەوەهاتۆتەخوارەوە.

كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ (3)

(قورئانێکە) کەئایەتەکانی دیاری و ڕۆشنە(ئیمان وکوفر، حەڵاڵ و حەرام چاکەو خراپە...هتد) تیا ڕوونکراوەتەوە، قورئانێکەبەعەرەبییەکی ڕەوان بۆ کەسانێك کەزانستی و شارەزاییان هەبێت (لەزمانەوانی و زانستەکان).

بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ (4)

(هەر ئەم قورئانە) مژدەبەخشەبە(ئیمانداران)، ترسێنەری (کافرانە)، کەچی زۆربەی موشریکەکان سەریان باداو پشتیان تێکردو بەرهەڵستییان کردو نەیانبیست.

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ وَمِن بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّنَا عَامِلُونَ (5)

وتیان: ئێمەدڵەکانمان داپۆشراوەلەئاستی (ئەم بەرنامەیەدا) کەتۆ بانگی ئێمە دەکەیت بۆ لای، گوێشمان کەڕەلەئاستیدا، لەنێوان ئێمەو تۆدا پەردەو بەربەست هەیە، تۆ هەوڵ و کۆششی خۆت بدەئێمەش هەوڵ و کۆششی خۆمان دەدەین.

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ (6)

(ئەی پێغەمبەر صلی اللهعلیهوسلم، پێیان) بڵێ: دڵنیابن کەمن هەر بەشەرێکم وەك ئێوە، ئادەمیزادێکم وەك ئێوە(جیاوازییەکەتەنها ئەوەیە): من وەحی و نیگام بۆ دەکرێتکەخوای ئێوەخوایەکی تاك و تەنهایە، (داواتان لێدەکەم کەئێوەش) ڕووی تێبکەن، بەڕاستی بیپەرستن، لەڕێبازەکەی لامەدەن، داوای لێخۆشبوونی لێبکەن، (وەچاك بزانن کە وەیل و سزای سەخت بۆ موشریك و هاوەڵگەڕان (ئامادەیە).

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُم بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ (7)

ئەوانەی کەزەکات نادەن و باوەڕیان بەڕۆژی قیامەت نیە.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ (8)

بەڕاستی ئەوانەی کەئیمان و باوەڕیان هێناوەو کاروکردەوەی چاکیان ئەنجامداوەپاداشتی بێ منەت بۆیان ئامادەیە...

قُلْ أَئِنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَندَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ (9)

(ئەی پێغەمبەر صلی اللهعلیهوسلم) پێیان بڵێ: باشەئاخر ئێوەباوەڕتان بەو زاتەنیەکەزەوی لەدوو ڕۆژدا دروستکردووە؟ وەهاوەڵ و شەریکی بۆ بڕیار دەدەن؟! (بەمەرجێ ئەو بەدیهێنەرو دروستکارە پەروەردگاری هەر هەموو جیهانەکان و بوونەوەرە.

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِن فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ (10)

لەسەر ڕووکاری زەوی کێوەکانی دامەزراندووە(کەکار دەکەنەسەر ئاوو هەوا، دیمەنی جوان دەسازێنن، لەنگەری دەگرن، ڕووبەری فراوانتر دەکەن...هتد)، وەبەرەکەتی زۆری تیا دابینکردووە(وەك نەوت و

جۆرەها کانزا، سەرەڕای جیهانی رووەك و...هتد)، وەهەموو ڕزق و ڕۆزییەکانی تیادا بڕیارداوەلەماوەی چوار ڕۆژدا (قەبارەو ڕەنگ و تام و بۆن و وەرزو شوێنی هەر میوەو دەغڵ و دانێك، هەروەها گیانداران و باڵندەکانیش) تا نیازو داخوازییەکانی (ئادەمیزاد) جێ بەجێ بکات.

ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاء وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ اِئْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ (11)

ئینجا ویستی ئاسمان ڕێکبخات و دروستی بکات لەکاتێکدا کەدوکەڵ بوو، بەئاسمان و زەوی فەرموو: فەرمانبەردارو ملکەچ دەبن بەخۆشی خۆتان یا بەزۆر (بتانخەمەژێر دەسەڵاتی خۆمەوە)؟! (هەردوولا خێرا وتیان: ملکەچی تۆین و چۆن دەفەرمویت وا دەکەین، (بێگومان کارێکی ئاسانەبۆ خوای بەدەسەڵات، زەوی و ئاسمان بێنێتەقسە، چونکەئادەمیزاد جۆرەها ئامێری هێناوەتەقسە، دەم و زمان و لێویشیان نیە!!)

فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَى فِي كُلِّ سَمَاء أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاء الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ (12)

لەماوەی دوو ڕۆژدا (لەو ڕۆژانەی کەهەر خۆی ماوەیان دەزانێت) ئاسمانی کردەحەوت چین، وەفەرمانی بۆ هەر چینێك دەرکرد، (ئینجا دەفەرمویت): ئاسمانی دنیاشمان ڕازاندەوە(بەئەستێرەو) کردمانەچراخان و کردمانەهۆی پاراستنی زەوی، (لەشەڕی شەیتانەکان، هەروەها بۆ لەنگەرگرتنی بوونەوەر بەگشتی و زەوی بەتایبەتیی)، ئا ئەو شتانەهەمووی (بەویست و فەرمانی زاتێکە) کەباڵادەست و زانایە.

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ (13)

(جا ئەگەر لەگەڵ ئەم هەموو باسی دەسەڵات و توانایی و زانایی خوای گەورەدا) پشتیان هەڵکردو گوێیان نەگرت، پێیان بڵێ: من ئاگادارتان دەکەم لەوەی کەشریخەو بروسکەو کارەساتێکتان بەسەر بێت، وەك ئەوەی کەبەسەر (عاد و ثەمود) هات.

إِذْ جَاءتْهُمُ الرُّسُلُ مِن بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاء رَبُّنَا لَأَنزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُم بِهِ كَافِرُونَ (14)

كاتێك كەپێغەمبەرانیان بۆ ڕەوانەكرا لەپێشترو دواتریشدا، (بەم فەرمانەپیرۆزە) كە: جگەلەخوا كەسی تر مەپەرستن، (كەچی) وتیان: ئەگەر پەروەردگامان بیویستایەڕێنمونیمان بكا (ئێوەی نەدەنارد) بەڵكو فریشتەی دادەبەزاند!! (لەبەر ئەوە) ئێمەبڕاوا ناكەین بەو پەیامەی كەبەئێوەدا ڕەوانەكراوە.

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ (15)

ئەوسا قەومی عاد خۆیان بەزل و گەورەزانی و فیزیان بەناحەق كرد بەسەر زەویدا وتیان: كێ هەیەبەئەندازەی ئێمەهێزو دەسەڵاتی هەبێت؟، باشە.. ئایا ئەوەنەیان دەبینی ئەو خوایەی كەدروستی كردوون، ئەو لەوان هێزی زۆر زیاترە(بەڵكو هەر بەراورد ناكرێت)، وەئەوانەهەر ئینكاری ئایەت و (معجزة)كانی ئێمەیان دەكرد.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لِّنُذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَى وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ (16)

ئەوسا ئیتر ئێمەبایەكی زۆر ساردمان هەڵكردەسەریان لەڕۆژگارێكی شوومدا، تا هەر لەژیانی دنیادا بەسزای سەرشۆڕییان بگەیەنین و تاڵاو بكەین بەگەروویاندا، بێگومان سزای قیامەت زیاتر سەرشۆڕكەرو تاڵترە، وەئەوانەهەرگیز سەرفرازو ڕزگار نابن.

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَى عَلَى الْهُدَى فَأَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (17)

(ثمود)یشمان ڕێنمونی كرد (بۆ ئیمان و چاكە)، كەچی حەزیان بەكوێری كرد، تا چاوساغیی و هیدایەت و ئیمان، هەر بۆیەئەوانیش سزای سەرشۆڕكەرو سەرگەردانكەر یەخەی پێگرتن لەسەرئەنجامی كاروكردەوەی (نادروستیاندا).

وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ (18)

ئەوسا ئیتر ئەوانەی کەئیمان و باوەڕیان هێنابوو رزگارمان کردن، ئەوانەدیارەکەسانێکی بەتەقواو خواناس بوون.

وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ (19)

ڕۆژێك دێت کەدوژمنانانی خوا هەر هەموویان کێش دەکرێن بەرەو ئاگری دۆزەخ، هەمووشیان پاڵەپەستۆیانەو (بەزۆر کۆکراونەتەوە).

حَتَّى إِذَا مَا جَاؤُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (20)

هەرکەدەگەنەئاستی ئاگرەکەگوێیان و چاوەکانیان و پێستەکانیان شایەتییان لەسەر دەدات کەچ کارو کردەوەیەکی (نادروست و خراپیان) ئەنجامداوە.

وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهِدتُّمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ (21)

(ئەوسا بەغەمباریەوە) بەپێستی خۆیان دەڵێن: بۆچی شایەتیتان لەسەردای؟ لەوەلامدا دەڵێن: ئەو خوایەئێمەی هێناوەتەگوفتار کە(دەتوانێ) هەموو شتێك بێنێتەگفت، هەر ئەو زاتەشەکەیەکەمجار بەدیهێناون و هەر بۆلای ئەویش دەگەڕێنەوە.

وَمَا كُنتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِن ظَنَنتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ (22)

ئێوە(کاتی خۆی ئەوەندەغەڕرا بوون گوناهو تاوانەکانتان) نەشاردەوەچونکەبەتەما نەبوون کەگوێتان و چاوتان و پێستتان لـێ ببێتەشایەت، بەڵکو هەتا گومانتان وابوو کەخوا زۆر ئاگادار نیەبەو کارو کردەوانەی کەئەنجامی دەدەن.

وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنتُم بِرَبِّكُمْ أَرْدَاكُمْ فَأَصْبَحْتُم مِّنْ الْخَاسِرِينَ (23)

ئا ئەوەبوو گومانی ناپەسەندتان بەرانبەر پەروەردگارتان ئێستا بوو بەهۆی داخزان و تیاچوونتان، وەبەو هۆیەوەچوونەڕیزی زەرەرمەندو خەسارەتمەندانەوە.

فَإِن يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ وَإِن يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُم مِّنَ الْمُعْتَبِينَ (24)

جا ئەگەر (بەناچاریی) خۆگری بنوێنن، ئەوەئاگر جێگەو شوێنەواریانە، ئەگەر داوای لێبوردن و چاوپۆشی بکەن چاوپۆشییان لێ ناکرێت و داوایان لێوەرناگیرێت.

وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاء فَزَيَّنُوا لَهُم مَّا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ (25)

(ئەوانەبەهۆی تاوان و سەرکەشییانەوە) کەسانێکمان کردەهاوەڵیان کەکارو کردەوەی ڕابوردوو داهاتوویان بۆ بڕازێنێتەوە، (تا سەرئەنجام) بڕیاری تۆڵەئەمانیشی گرتەوەوەك کۆمەڵانی پێش ئەمان لەپەری و ئینسانەکان بەڕاستی هەر هەموویان زەرەرمەندو دۆڕاون.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ (26)

بێباوەڕان دەڵێن: گوێ مەگرن بۆ ئەم قورئانەو بیکەن بەگاڵەو هەراو هوریا (لەم سەردەمەدا ئەو ڕاگەیاندنەی بەدەست ناحەزانەوەیەئەو ڕۆڵەدەبینێت) بەڵکو ئێوەهەر زاڵ ببن و بیبەنەوە.

فَلَنُذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ (27)

(ئەو جۆرەکەسانەبۆ کوێ دەچن) هەر دەبێ تاڵاوی سزای سەخت بکەین بەگەرووی ئەوانەی کەبێ باوەڕن، لەئایندەدا بەگوێرەی خراپترین کردەوەکانیان تۆڵەیان لێدەسێنین.

ذَلِكَ جَزَاء أَعْدَاء اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاء بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ (28)

بەو شێوەیەپاداشتی دوژمنانی خوا هەر ئاگری دۆزەخە، کەماڵ و نیشتەجێی هەمیشەییانە، لەتۆڵەی ئەوەی کەسەرسەختانەبەرەنگاری ئایەتەکانی ئێمەیان دەکرد.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرِنَا الَّذَيْنِ أَضَلَّانَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ (29)

(لەقیامەتدا) ئەوانەی بێ باوەڕن دەڵێن: پەروەردگارا: ئەوانەمان نیشان بدەلەدەستەی پەری و ئادەمیزاد کەگومڕایان کردین تا بیانخەینەژێر پێمانەوە، تا هەر لەژێرەوەبن.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ (30)

ئەوانەی کەدەڵێن پەروەردگارمان (الله)یەلەوەودوا بەردەوام پابەندی ئەو ڕێبازەڕاستەدەبن، (لەسەرەمەرگدا) دەستەدەستەفریشتەدادەبەزن بۆلایان، پێیان دەڵێن: هیچ ترس و بیمێکمان نەبێ (لەداهاتوو) هیچ غەم و پەژارەیەکتان نەبێ (بۆ ڕابردوو) مژدەتان لێبێت بەو بەهەشتەی کەکاتی خۆی بەڵێنتان پێ دەدرا...

نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَّعُونَ (31)

ئێمەیارو یاوەرو هاوکارو پشتیوانی ئێوەین لەژیانی دنیاو قیامەتیشدا (مژدەتان لێبێت) لەبەهەشتدا هەرچی ئارەزوو و داخوازیتانەبۆتان ئامادەیە...

نُزُلًا مِّنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ (32)

لەلایەن پەروەردگارێکەوەکەزۆر لێبوردەو میهرەبان و دلۆڤانە، پێشکەشتان دەکرێت.

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّن دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ (33)

کێ لەو کەسەجوان گوفتارو قسەی بەجێترەکەبانگەواز دەکات بۆلای خوا، کارو کردەوەی چاکیش ئەنجام دەدات، ئینجا دەڵێت: من لەڕیزی موسوڵماناندام.

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ (34)

بێگومان چاکەو خراپەچوون یەك نین، (تۆ ئەی باوەڕدار) بەجوانترین و چاکترین شێوەبەرەنگاری خراپەو نادروستی بکەئەو کاتەئیتر (دەبینی) ئەوەی کەلەنێوان تۆو ئەودا دوژمنایەتی و ساردییەك هەبوو دەبێتەدۆستێکی دڵسۆزو گیانی بەگیانی.

وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ (35)

جا، کەسیش ناتوانێت بەو ڕەفتارەهەستێت جگەلەوانەی کەئارامگرن، هەروەها کەسیش ناتوانێت هەڵوێستی وا بنوێنێت جگەلەکەسێك کەخاوەنی بەهرەیەکی گەورەبێت.

وَإِمَّا يَنزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (36)

(ئەی ئیماندار) ئەگەر شەیتان خەتەرەو خەیاڵی نادروستی لەدڵ و دەروونتدا دروستکرد (بەرانبەر ئەو هەڵوێستەچاکانە)، ئەو کاتەتۆ داوای یارمەتی لەخوا بکەو پەنای پێبگرە، چونکەبەڕاستیی ئەو زاتەزۆر بیسەرو زانایە.

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ (37)

لەنیشانەو بەڵگەکانی (دەسەڵاتی پەروەردگار) شەوو ڕۆژ و خۆرو مانگە، هەرگیز نەکەن سوژدەبۆ خۆر، یا مانگ ببەن، (بەڵکو)

سوژدەتەنها بۆ ئەو خوایەببەن کەدروستی کردوون ئەگەر ئێوەخۆتان بەبەندەی راستەقینەی ئەو دەزانن و هەر ئەو دەپەرستن.

فَإِنِ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِندَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ (38)

(جا ئەگەر بێ بڕاواکان خۆیان) بەزل و گەورەزانی، (با بزانن) ئەو (فریشتانەی) لەخزمەت پەروەردگاری تۆدان شەوو ڕۆژ سەرگەرمی تەسبیحات و ستایشن، هەرگیز بێزاریی ڕوویان تێ ناکات (خۆیان بەگەورەنازانن).

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (39)

لەبەڵگەو نیشانەکانی (خوا) ئەوەیەکەدەبینی زەوی کش و ماتە، کاتێ کەباران بەسەریا دەبارێنین دەخرۆشێت و گەشەدەکات و نەشونما دەکات، بەڕاستی ئەو زاتەی کەزەوی زیندوو دەکاتەوە، مردوانیش (هەروا) زیندوو دەکاتەوە، بێگومان ئەو (خوایە) دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیە...

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَن يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَم مَّن يَأْتِي آمِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (40)

بەڕاستیی ئەوانەی کەسەرسەخت و بێ بڕوان و دژایەتی بەڵگەو نیشانەو ئایەتەکانی ئێمەبکەن، وەنەبێت شاراوەبن لێمان، باشە، ئەوەی فڕێ بدرێتەناو ئاگری دۆزەخەوەخۆشتریەتی یان ئەو کەسەی کەبەدڵنیایی و ئارامی و هێمنیەوەدێت لەڕۆژی قیامەتداو (بەرەو بەهەشت بەڕێزەوەبەڕێ دەکرێت؟!)، هەرچیتان لەدەست دێت بیکەن (لەدەستی خوا دەرناچن) چونکەئەو بینایەبەکردەوەکانتان.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ (41)

ئەی ئەوانەی کەبروایان بەو قورئانەی کەنێردراوەبۆیان نیە(لەکاتێکدا) ئەو قورئانەکتێبێکی زۆر بەنرخ و ناوازەیە.

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِن بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ (42)

هیچ ناحەقی و نادروستی و ناتەواوییەکی تیا بەدی ناکرێت لەهیچ ڕوویەکەوە(نەلەڕووی ئیمانی، نەلەڕووی زانستیی، مێژوویی، جوغرافی...هتد)، ڕەوانەکراوو نێردراوی زاتێکەکەخاوەنی حیکمەت و داناییەو شایانی سوپاس و ستایشتە.

مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِن قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ (43)

شتێ بەتۆ ناوترێت بەپێغەمبەرانی پێش تۆ نەوترابێت، بەڕاستی پەروەردگاری تۆ خاوەنی لێبوردن و لێخۆشبوونە(بۆ باوەڕداران) وەتۆڵەسێنەری بەئازارو بەئێشە(لەبێ باوەڕان).

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَّقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيٌّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاء وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُوْلَئِكَ يُنَادَوْنَ مِن مَّكَانٍ بَعِيدٍ (44)

ئەگەر ئەم قورئانەمان بەزمانی گەلانی تر بناردایە(بێ باوەڕان) دەیانوت: ئایا نەدەبوو ئایەتەکانی ڕوون و ئاشکرا بوایەو بەزمانی خۆمان بوایە، چۆن دەبێ قورئان بەزمانی بێگانەبێت؟ (محمد صلی اللهعلیەوسلم یش زمانی) عەرەبییە؟! (ئەی پێغەمبەر جا ئەوانەی کەباوەڕناهێنن گوێچکەیان کەڕەو بەشتی تر ئاخنراوە، هەروەها کوێرن لەئاستیدا، ئەوانەهەروەك لەدوورەوەبانگیان لێبکرێت وایە(نەدەنگەکەبەچاکی دەبیسن، نەڕەنگەکەبەڕوونی دەبینن).

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتُلِفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ (45)

ئێمەبەڕاستی کتێبی (تەورات)مان بەخشی بەموسا، کەچی کەوتنەکێشمەکێش و دووبەرەکی لەسەری، خۆ ئەگەر بڕیارێکی پێشتر لەلایەن پەروەردگارتەوەنەبوایە، (کەتۆڵەلەکافران بخاتەقیامەت) لەناوی دەبردن، کەچی ئەمانەهەر لەشك و گومانێکی بێ سەرو بندان.

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاء فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ (46)

ئەوەی چاکەبکات پاداشتی چاکەکەی بۆ خۆیەتی، ئەوەش کەخراپەو تاوان بکات هەر لەسەرخۆی دەکەوێت، دڵنیابەکەپەروەردگاری تۆ بچوکترین ستەم لەبەندەکانی ناکات.

إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِن ثَمَرَاتٍ مِّنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنثَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَائِي قَالُوا آذَنَّاكَ مَا مِنَّا مِن شَهِيدٍ (47)

زانینی بەرپا بوونی ڕۆژی قیامەت تەنها لای خوایەو بۆلای ئەو دەگەڕێتەوە، هەرچی بەروبووم و تووێك چەکەرەدەکات (خوا ئاگادارەلێی)، هیچ مێینەیەکی باردارو ئاوس (بەچکەو بەرهەمەکەی)دا نانێت خوا ئاگاداری نەبێت، ئا بەو شێوەیەخوا دەسەڵاتەکانی خۆی دەخاتەبەرچاو، کەچی زۆربەی خەڵکی قەدری نازانن، بۆیە) ڕۆژی قیامەت کاتێ خەڵکی بانگ دەکات و لێیان دەپرسێت: کوان هاوەڵ و هاوتاکانم؟! (ئەوانیش لەوەڵامدا) دەڵێن: (پەروەردگارا، کەسمان هەڵەی وا نایەت بەدەممانداو) شایەتی وا نابینن (خوای تاك و تەنها و بەدەسەڵات هەر تۆی).

وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا يَدْعُونَ مِن قَبْلُ وَظَنُّوا مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٍ (48)

ئیتر ئەوەی کەجاران دەیانپەرست و هاناو هاواریان بۆ دەبردو جێگەی ئومێدیان بوو لێیان ون دەبێت و نرخی نامێنێت، دڵنیاش دەبن کەئیتر هیچ چارەو ڕزگاربوونێکیان نیە(لەسزای دۆزەخ).

لَّا يَسْأَمُ الْإِنسَانُ مِن دُعَاء الْخَيْرِ وَإِن مَّسَّهُ الشَّرُّ فَيَؤُوسٌ قَنُوطٌ (49)

ئادەمیزاد هەرگیز بێزارنابێت لەداخوازیی چاکەو خۆشی و ئاسوودەیی بۆ خۆی، بەڵام ئەگەر دووچاری ناخۆشیی و نەهامەتییەکیش هات، ئەوەئیتر نائومێدو بێ هیوایە.

وَلَئِنْ أَذَقْنَاهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِن بَعْدِ ضَرَّاء مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُّجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِندَهُ لَلْحُسْنَى فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُم مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ (50)

هەروەها ئەگەر خێرو خۆشیی بەسەردا برِێژین دوای ئەو تەنگانەیەی کەتووشی هاتبوو، بەمتمانەیەکی زۆرەوەدەڵێت: ئەمەبەرِەنجی شانی خۆم پەیدام کردووەو (خوا خۆشی دەوێم) وا بزانم قیامەت زۆر دوورەو رِەنگەهەر نەش بێت، خۆ ئەگەر گێرِدرامەوەبۆلای پەروەردگارم ئەوەدڵنیام کەخۆشیی و شادیی نازو نیعمەتم لای ئەو، بۆ ئامادەیە، بێگومان ئەوانەی کەبێ باوەرِن کردارو رِەفتارەناشرینیەکانیان دەخەینەرِوو، هەروەها سزای سەخت و دژوارو ناخۆشیان پێ دەچێژین (لەناو دۆزەخدا).

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنسَانِ أَعْرَضَ وَنَأى بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاء عَرِيضٍ (51)

زۆربەی ئادەمیزاد ئەگەر نازو نیعمەتی بەسەردا برِێژین پشت هەڵدەکات و ملکەچی رِاستی نابێت و خۆ بەزل و گەورەدەزانێت و بەلای خۆیدا دایدەتاشێت، بەڵام ئەگەر تووشی نەخۆشی و ناخۆشی و نەهامەتییەك هات ئەوەدۆعاو نزاو پارِانەوەی زۆر بەگەرم و کوڵ و پان و پۆرِە!!

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن كَانَ مِنْ عِندِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُم بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ (52)

(ئەی پێغەمبەر صلى اللهعلیەوسلم) پێیان بڵێ: ئەگەر ئەم قورئانەلەلایەن خواوەبێت، ئێوەش برِواتان پێی نەبێت (دەزانن چ سەرئەنجامێکی

سامناك چاوەڕێتانە؟)، ئەوسا ئیتر کێ هەیەلەئێوەسەرسەختترو دڵڕەقترو دوورەپەرێزترو (لا ئاینی خوا).

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنفُسِهِمْ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ (53)

ئێمەلەئایندەدا بەڵگەو نیشانەی سەرسوڕهێنەریان نیشان دەدەین لەئاسۆکانی بوونەوەردا وەلەخودی خۆیشیاندا (بێگومان ئاشکرایەکەلەسەردەمی زانستیدا چەندەنهێنیەکانی بوونەوەر ئاشکرا بووە.. زاناکان بەگشتی و زاناکانی ئەستێرەناسی سەرگەردانن لەوردەکاریی و دامەزراویی و گەورەیی و فراوانیی ئەم گەردوونە، هەروەها لەئاڵۆزیی جەستەیی و عەقڵی و دەروونیی ئادەمیزاد)، ئەمەش بۆ ئەوەی تا چاك بۆیان ڕوون بێت و دڵنیابن کەئەو زاتەحەق و راست و ڕەوایە، ئایا شایەتی پەروەردگارت بەس نیەکە(ئاگاو زانایە) بەهەموو شتێك؟!

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّن لِّقَاء رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ (54)

(لەگەڵ ئەو هەموو بەڵگەو نیشانانەدا) ئەوانەهەر گومانیان هەیەلەبەیەکگەیشتن و ڕووبەڕووبونەوەو ئامادەبوونی بەردەم پەروەردگاریان، ئاگاداربەو دڵنیابەکەئەو زاتەبەهەموو شتێك زانایەو بەهەموو شتێك ئاگادارەو دەسەڵاتی بەسەر هەموو شتێکدا هەیەو هیچ شتێك لەو یاخی نابێت.